

**2024-2033 жылдарға арналған «KazakhExport» экспорттық-сақтандыру компаниясы»
акционерлік қоғамының Даму жоспарының
ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ**

1. Кіріспе

«KazakhExport» ЭСК» АҚ-тың (бұдан әрі – Қоғам, KazakhExport) 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының тұжырымдамасы мәні бойынша қызметтің пайымын, стратегиялық мақсаттары мен бағыттарын қамтитын біріктірілген даму стратегиясын білдіреді» (бұдан әрі – Тұжырымдама).

Тұжырымдама Даму жоспарын әзірлеу кезінде қолданылатын негізгі болжамдарды, сондай-ақ Қоғамның алдағы 10 жылға арналған стратегиялық Даму жоспары құрылатын стратегиялық идеяның сипаттамасын қамтиды. Бұдан басқа, Тұжырымдама «KazakhExport» ЭСК» АҚ-тың 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының негізіне алынуы тиіс негізгі ережелерді алдын ала нақтылаудың бір түрін орындайды.

2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының тұжырымдамасы бекітілгеннен кейін 2023 жылы 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының өзін бекіту жоспарлануда, одан әрі оны іске асыру мақсатында Іс-шаралар жоспарын (бұрынғы Даму жоспары) және Жедел жоспарды (бұрынғы Іс-шаралар жоспары) қалыптастыру және бекіту қажет.

Даму жоспарының жобасын іске асыруға байланысты мемлекеттік бюджет үшін қаржы шығындары болжалады, себебі тәуекелдерді сақтандыру сыйымдылығын, ірі жеткізілімдер және/немесе мәмілелер бойынша қолдау көрсетілген мәміленің ең жоғары мөлшерін одан әрі ұлғайту, халықаралық қаржы институттары мен шетелдік экспорттық-кредиттік агенттіктер тарапынан сенімді арттыру, сондай-ақ KazakhExport қаржылық орнықтылығын қолдау мақсатында KazakhExport жарғылық капиталын және экспортты қолдау жөніндегі мемлекеттік кепілдік мөлшерін ұлғайту қажет.

2. Тұжырымдаманы және жаңа Даму стратегиясын әзірлеу қажеттігінің негіздемесі

Бүгінгі таңда Қоғамның қызметі Қоғамның Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 11 наурыздағы шешімімен (№2 хаттама) бекітілген Қоғамның 2014-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясын іске асыру шеңберінде жүзеге асырылуда.

Холдинг Басқармасының 2018 жылғы 25 қыркүйектегі шешімімен (№38/18 хаттама) бекітілген «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі - Холдинг) еншілес ұйымдарының Даму стратегияларын әзірлеу, келісу, бекіту, мониторингілеу және өзектендіру қағидаларына, сондай-ақ Қоғам Басқармасының 2019 жылғы 21 қаңтардағы шешімімен бекітілген (№3 хаттама) Даму стратегиясын әзірлеу, келісу, бекіту, мониторингілеу және өзектендіру қағидаларына сәйкес:

- Даму стратегиясы (жоспары) оның миссиясын, пайымын, дамудың стратегиялық бағыттарын, мақсаттары мен міндеттерін, сондай-ақ онжылдық кезеңге арналған қызметтің түйінді көрсеткіштерін айқындайды;

- Қоғамның Даму стратегиясы (жоспары) Холдингтің Даму стратегиясын (жоспарын) және мемлекеттік жоспарлау жүйесінің жоғары тұрған құжаттарын ескере отырып, «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 29 қарашадағы № 790 қаулысына сәйкес әзірленеді;

- Компанияның Даму стратегиясы (Жоспары) он жылдық кезеңге бір рет әзірленеді.

Қоғамның қолданыстағы Даму стратегиясын іске асыру мерзімі 2023 жылы аяқталатынын ескере отырып, алдағы онжылдық кезеңге арналған жаңа Даму стратегиясын (жоспарын) әзірлеу қажеттігі туындайды.

Сонымен қатар, «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 29 қарашадағы № 790 қаулысына, сондай-

ақ «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (184-бап) енгізілген өзгерістерге сәйкес ұлттық компаниялар даму стратегиясының орнына кезекті он жылдық кезеңге алдыңғы даму жоспарын іске асырудың соңғы жылынан кешіктірмей даму жоспарларын әзірлейді.

Мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарындағы осы өзгерістерді ескере отырып, Қоғамның он жылдық кезеңге арналған жаңа Даму стратегиясы «KazakhExport» ЭСК» АҚ-тың 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспары деп аталатын болады.

3. Мемлекеттік экспорттық саясаттың негізгі бағыттарын іске асырудағы стратегиялық алғышарттары

Экспорт саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі мақсаты экспорттық қоржынды әртараптандыру және шикізаттық емес экспорттың озыңқы қарқынмен өсуін қамтамасыз ету болып табылады.

Қазақстан үшін 2025 жылға қарай принциптік өзгерістер: қазақстандық экспорттың шикізаттық сипатынан қазақстандық өнімді ілгерілету және шикізаттық емес экспортты дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасауға көшу.

1. Қазақстан Республикасының Президенті - Ұлт көшбасшысы Н.Ә.Назарбаевтың 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында экспортқа бағдарланған шикізаттық емес секторды кеңейту бойынша мақсаттарды, сондай-ақ экспортты мемлекеттік ынталандыруды қамтиды, оған сәйкес экспорттың жалпы көлеміндегі шикізаттық емес экспорттың үлесі 2025 жылға қарай екі есе және 2040 жылға қарай үш есе ұлғаяды.

2. Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 15 ақпандағы № 636 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Ұлттық даму жоспары 9. «Экономикалық және сауда дипломатиясын белсенді дамыту» жалпы ұлттық басымдықты; 2. «Қазақстандық өнімді ілгерілету үшін қолайлы жағдайлар жасау» міндетін; «Шикізаттық емес экспорттың көлемі» нысаналы индикаторын қамтиды (1-кесте).

1-кесте. 2025 жылға дейінгі Ұлттық даму жоспарына сәйкес шикізаттық емес экспорттың көлемі

Нысаналы индикатор	Өлш. бірл.	Жоспарлы кезең				
		2021	2022	2023	2024	2025
Тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің шикізаттық емес экспортының көлемі	млрд АҚШ долл.	29,2	31,8	34,6	37,7	41,0

3. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 730 қаулысымен бекітілген «Қазақстандықтардың әл-ауқатын арттыруға бағытталған орнықты экономикалық өсу» ұлттық жобасы 5. «Шикізаттық емес экспортты ілгерілету» бағытын; 1. «Шикізаттық емес экспортты 2 есе 41 млрд АҚШ долларына дейін ұлғайту» міндетін, сондай-ақ 2025 жылға қарай күтілетін экономикалық тиімділікті: «Шикізаттық емес тауарлар мен қызметтер экспортын 41 млрд АҚШ долларына дейін, оның ішінде шикізаттық емес тауарлар экспортын 29,5 млрд АҚШ долларына, қызметтер экспортын 11,5 млрд АҚШ долларына ұлғайту» (2-кесте) қамтиды.

2-кесте. Әлеуметтік-экономикалық тиімділік

Атауы	Өлшем бірлігі	Жылдар бойынша болжамды мәндер				
		2021	2022	2023	2024	2025
Шикізаттық емес тауарлар мен қызметтердің экспортын ұлғайту	млрд АҚШ доллары	29,2	31,8	34,6	37,7	41

4. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің 2019 жылғы «30» желтоқсандағы № 152 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің 2020-2024 жылдарға арналған Даму жоспары мыналарды қамтиды: 2 «Экспортты

дамыту және ілгерілету, сауда географиясын кеңейту және халықаралық алаңдарда экономикалық мүдделерді қорғау» стратегиялық бағыты; 2.1 «Шикізаттық емес тауарлар мен қызметтер экспортын дамыту және ілгерілету, сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту және халықаралық экономикалық интеграцияны дамыту» мақсаты; «Республика бойынша тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің шикізаттық емес экспортының көлемі» макроиндикаторы, сондай-ақ «KazakhExport» ЭСК» АҚ сақтандыру құралдарын ұсыну арқылы қабылданған міндеттемелердің көлемі» және «Субсидиялау құралдарын қолдану нәтижесінде кәсіпорынның экспорттық түсімінің көлемі» индикаторлары (3-кесте).

3-кесте. Стратегиялық бағыттар, макроиндикаторлар, мақсаттар мен нысаналы индикаторлар

№ р/с	Индикатор	Ақпарат көздері	Өлш. бірл.	Есепті кезең	Ағымдағы кезеңнің жоспары	Жоспарлы кезең				
				2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
2-стратегиялық бағыт. Экспортты дамыту және ілгерілету, сауда географиясын кеңейту және халықаралық алаңдарда экономикалық мүдделерді қорғау										
Макроиндикатор										
2.1	Республика бойынша тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің шикізаттық емес экспортының көлемі	Стат. деректер	млрд. АҚШ долл.	22,7	24,7	20,0	29,2	31,8	34,6	37,7
2.1-мақсат. Шикізаттық емес тауарлар мен қызметтердің экспортын дамыту және ілгерілету, сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту және халықаралық экономикалық интеграцияны дамыту										
2.1.2	«KazakhExport» ЭСК» АҚ сақтандыру құралдарын ұсыну арқылы қабылданған міндеттемелер көлемі	СИМ ведомстволық деректері	млрд. теңге	90	97,1	125	150	-	-	-
2.1.4	Субсидиялау құралдарын қолдану нәтижесінде кәсіпорынның экспорттық түсімінің көлемі	СИМ ведомстволық деректері	млн. теңге	-	-	-	-	8 583	-	-

5. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 18 маусымдағы № 674 қаулысымен бекітілген «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамының 2014-2023 жылдарға арналған Даму жоспары мыналарды қамтиды: 4. «Экспорттық әлеуетті арттыру» қызметтің стратегиялық бағыты; 3. «Шикізаттық емес өнімнің экспортын қолдау» міндеті; «Экспорттық және экспорт алдындағы қаржыландыру шеңберінде қолдау алған кәсіпорындардың экспорттық түсім көлемі» көрсеткіші.

4. 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының тұжырымдамасын қабылдау мақсаттары

2024-2033 жылдарға арналған Тұжырымдама мен Даму жоспарын әзірлеу үшін түйінді алғышарттар Қоғамның Қазақстан Республикасында экспортты дамыту және ілгерілету саласындағы даму институты ретінде жұмыс істеуі, Қоғамның басқарушылық және бизнес-модельдерінің қалыптасқан құрылымын сақтау және жетілдіру, сондай-ақ экспортты қолдау саласындағы мемлекеттік бағдарламаларда, жоспарларда, стратегияларда және жобаларда қамтылған ұлттық мақсаттарды ұстану қажеттігі болып табылады.

2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының осы тұжырымдамасын қабылдау мақсаты онжылдық кезеңге арналған миссияны, пайымды, мақсаттарды, міндеттерді және қызметтің түйінді көрсеткіштерін қамтитын болашақ Даму жоспарының негізгі параметрлерін айқындау болып табылады.

Тұжырымдама қазақстандық және әлемдік экономикалардың, сыртқы сауданың ағымдағы үрдістерін, сондай-ақ шикізаттық емес экспортты қолдау бөлігінде мемлекеттік бағдарламалық құжаттардың мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуде Қазақстан Республикасы Үкіметі мен

Қоғамның жүргізіп жатқан жұмысын ескере отырып, орта мерзімді және ұзақ мерзімді стратегиялық жоспарлаудың жаңа циклына көшуге байланысты әзірленді.

2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспары қазақстандық шикізаттық емес экспортты қолдау бөлігінде Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Ұлттық даму жоспары мен 2033 жылға дейінгі перспективалық даму жоспарының мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге Қоғамның қажетті үлесін қамтамасыз етуге бағытталады.

5. Экспорттық-кредиттік агенттіктер қызметіндегі халықаралық тәжірибе мен негізгі трендтерге шолу

Әлемдік тәжірибеде шикізаттық емес экспортты ілгерілетудің классикалық түсінігі елден тыс қызметті қамтиды (*сауда келісімдері, шетелдік өкілдіктерді ұйымдастыру, шетелдегі түрлі іс-шаралар және басқалар*), сонымен бірге шикізаттық емес экспорттың өсуі үшін шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін жағдайлар жасауды, сондай-ақ қажетті қолдаушы инфрақұрылым мен ел ішіндегі құзыреттер құруды білдіретін ішкі бағыттағы мәселелерге көбірек көңіл бөлінеді.

Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының тұжырымдамасын дайындау шеңберінде халықаралық тәжірибеге шолу жүргізілді және экспорттық-кредиттік агенттіктер (бұдан әрі – ЭКА) қызметіндегі негізгі трендтер анықталды.

5.1. Экспорттық-кредиттік агенттіктердің ерекше мәртебесі

Бүгінгі таңда ұлттық ЭКА-ға отандық экспорттаушыларды қолдаудың қаржылық және қаржылық емес шаралары арқылы шикізаттық емес экспортты дамыту және ілгерілету функцияларын беру арқылы үлкен көңіл бөлінеді, олар сақтандыру (қайта сақтандыру), кепілдік беру, экспорттық сауданы қаржыландыру, кредит беру, сондай-ақ қаржылық емес қолдау механизмдерін пайдалануды қамтиды.

Тауарларды экспорттау кезінде экспорттаушылар сыртқы сауда транзакцияларының қаржылық жағдайларына шетелдік сатып алушылардың (тапсырыс берушілердің) жоғары талаптарына тап болады. Сондай-ақ, белгілі бір елдерге экспорттау кезінде саяси және коммерциялық тәуекелдер деңгейі жоғары болуы мүмкін. Осыған байланысты, екінші деңгейдегі банктер мен сақтандыру ұйымдары қаржыландырудың жеткілікті лимитіне ие бола бермейді және экспорттаушыларды сақтандыру (қайта сақтандыру), кепілдендіру және кредиттеу үшін тәуекелдерді өз мойнына ала алмайды. Осылайша, шикізаттық емес экспортты ілгерілету және дамыту үшін елдер экспортты жеңілдікпен сақтандыру, кепілдендіру және кредиттеу жөніндегі функциялары бар ЭКА құрады және мұндай елдерде шикізаттық емес экспорттың үлесі экономиканың елеулі бөлігін құрайды.

Халықаралық тәжірибеде шикізаттық емес экспортты қолдаудың валюталық тәуекелдерді өтеу, тікелей кредит беру (*оның ішінде шетелдік сатып алушыларды экспорттық келісімшарттармен кредиттеу*), экспорттық кредиттер мен сыртқы инвестицияларға кепілдік беру, облигациялар шығару арқылы қолдау, кредиттер бойынша есептік мөлшерлемені қолдау, сондай-ақ ақпараттық-консалтингтік қызметтер сияқты шаралары да дамыған. Деректер мен өзге шаралар жекедеп және жиынтығында қолданылады.

Ұлттық ЭКА шикізаттық емес экспортты қолдау жөніндегі шараларды іске асыру кезінде мемлекет пен басқа экспорттаушылар/инвесторлар арасындағы делдал болып табылады. Олар өз қызметін Үкіметпен тығыз ынтымақтастықта жүзеге асырады және қаржы нарығына қатысушылардың нарықтық жағдайларда сақтандыруды/қаржыландыруды жүзеге асыруы тиімсіз немесе мүмкін болмаған жағдайларда қаржыландыруды/тәуекелдерді сақтандыруды қамтамасыз етеді / жүзеге асырады. Өз қызметін жүзеге асыру мақсатында ұлттық ЭКА тікелей үкіметтен жеңілдік шарттарымен қарыз алады.

Ұлттық ЭКА қарапайым сақтандыру қызметін жүзеге асыру үшін еншілес компанияларды құра алады (*яғни мұндай қызмет лицензиялануға жатады*) немесе елдердің заңнамасында ұлттық

ЭКА-ның сақтандыру қызметі лицензияланбайды деп көзделуі мүмкін, демек, сақтандырудан басқа мұндай елдердің заңнамасы бірыңғай ЭКА арқылы экспорттаушыларға кепілдік беру, кредиттеу, сондай-ақ қаржылық емес қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Мысалы:

- Ресейдің ЭКСАР Экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі агенттігінің сақтандыру қызметі лицензияланбайды және РФ Үкіметінің жеке қаулысымен реттеледі. Сақтандыру және кепілдік беру жөніндегі қызмет мемлекет кепілдігімен қамтамасыз етіледі.

- EFA (Export Finance Australia) австралиялық корпорациясы және EDC (Export Development Canada) канадалық корпорациясы ЭКА-ның ерекше мәртебесіне ие, сақтандыру немесе қаржы/банк ұйымдары болып табылмайды және оларға лицензиялау бойынша тиісті талаптар қолданылмайды. Осыған байланысты EFA және EDC өз орталық банктерін және басқа қаржылық қадағалау органдарын реттеуге және қадағалауға жатпайды. Бұл ретте EFA өз қызметін жүзеге асыру кезінде мемлекеттік кепілдікті алу мүмкіндігіне ие, ал EDC өз қызметтері үшін кіріс алатын, коммерциялық өзін-өзі қаржыландыратын ұйым ретінде қызмет етеді, сондай-ақ капитал нарықтарында қарыз алуды жүзеге асырады.

- Венгрияда экспортты сақтандыру және кредиттеу мәселелерімен «Венгриялық экспорттық-импорттық банкі» (Eximbank) және «Венгриялық экспорттық кредиттерді сақтандырушы» (MENIB) тығыз өзара іс-қимылда айналысады. MENIB қызметтер спектріне қысқа мерзімді және орта/ұзақ мерзімді сақтандыру өнімдері кіреді. Eximbank-ке несиелер мен қарыздар беру, кепілдіктерді қабылдау, бағалы қағаздар нарығында құралдарды сатып алу, шетел валютасымен операциялар, факторингтік операциялар және т.б. сияқты мамандандырылған қаржы мекемелерінің қызметін жүзеге асыру үшін операциялық лицензия берілді. Лицензияда жоғарыда аталған қызметті Eximbank венгриялық тауарлар мен қызметтерді экспорттаумен айналысатын жеке кәсіпорындар мен компаниялар үшін ғана жүзеге асыра алатындығы көрсетілген. MENIB өз кезегінде өз қызметін өмірді сақтандыруға байланысты емес, экспорттаушыларға сақтандыру қызметтерін ұсынуға міндетті лицензия негізінде жүзеге асырады.

- Үндістанда экспортты дамытудың 2 институты бар: экспорттаушыларды коммерциялық және саяси тәуекелдерден сақтандыру саласында қызметті жүзеге асыратын ECGC (Export Credit Guarantee Corporation of India) үнді корпорациясы, сондай-ақ экспорттаушыларды кредиттеу саласында, қаржылық емес қызметтерді ұсынуда қызметті жүзеге асыратын Үндістанның Exim Bank of India Экспорттық-импорттық банкі (маркетинг және кеңес беру), негізгі институт немесе «бірыңғай оператор» болуға ұмтылады. ECGC және Exim Bank of India қызметі лицензияланбайды және Үндістанның Резервтік Банкімен бақыланбайды.

KazakhExport өкілеттіктері мен функцияларын кеңейту үшін KazakhExport-қа ЭКА қызметінің қосымша түрлерін беру, сондай-ақ ЭКА туралы жеке адрестік заңын құру арқылы «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының реттеуінен шығару бойынша жұмыс жүргізілуде.

5.2. Банктермен, басқа ЭКА және сақтандыру компанияларымен кооперацияны дамыту

Әлемдік ЭКА даму банктерімен және басқа да ЭКА-мен бірлесіп экспорттық қызмет саласындағы ірі жобаларды қаржыландыру және сақтандыру жөніндегі жобаларға қатысады. Сондай-ақ, коммерциялық несие сақтандырушыларымен мемлекеттік-жеке серіктестікті кеңейтуге көп көңіл бөлінеді. Ынтымақтастықтың мұндай нысандары ұлттық компаниялардың экспорттық қызметіне жәрдемдесу, бәсекеге қабілетті өнімді құру және халықаралық сауда мен кооперацияны ынталандыру үшін экспортты және коммерциялық нарықты дамыту институттарының күш-жігерін біріктіруге мүмкіндік береді.

5.3. Өнімдер мен қызмет көрсету арналарын цифрландыру

ЭКА клиенттері сақтандыру қызметтерін ұсынудың қарапайымдылығына, қолжетімділігіне және жеделдігіне көбірек көңіл бөледі. Осы қажеттіліктерді қанағаттандыру мақсатында әлемдік

ЭКА процестердің клиентке бағытталғандығы мен функционалдығын, соның ішінде инновациялық технологияларды енгізу жолымен арттыруға шоғырланады.

ЭКА жаңа жағдайларға бейімделуге дайындығын растай отырып, жеке сақтандыру өнімдерін онлайн форматқа белсенді түрде көшіреді және өтінім беруден бастап онлайн – полисті алуға дейінгі бүкіл процесті барынша автоматтандыруға, қолдау алу үшін клиенттерге қойылатын талаптарды жеңілдетуге және қағазсыз құжат айналымына көшуге тырысады. Бұл қызмет көрсету жылдамдығын едәуір арттыруға және клиенттік тәжірибені жақсартуға мүмкіндік береді.

Қызмет көрсетуді цифрландыру шеңберінде банктер мен өзге де қаржы институттары ұйымның өзі де, оның әріптестері де ұсынатын қаржылық және қаржылық емес сервистерге қол жеткізудің бірыңғай нүктелерін дамытады. Бұл беталыстың дамуы экспорттаушыларға қолдау көрсету мен ілгерілетуді жеңілдетеді.

5.4. ШОБ-ты сақтандыру қолдауға назар аудару

Шетелдік ЭКА арасында ШОБ сегменті компанияларының экспорттық қызметін қолдауды дамыту мысалдары кеңінен таралған.

Осылайша, EFA австралиялық агенттігі ШОБ сегментіне өнімдерді ұсынуға басым көңіл бөледі, оларға 9 күнге дейін қысқартылған мерзімде экспорттық кредиттер береді. Осындай фокус ШОБ сегментін дамыту бойынша басымдықтарға ие және орта және шағын бизнес үшін тікелей кредит беру бағдарламасын ұсынатын Канадалық EDC агенттігінің жұмысында да байқалады. 2019 жылы SACE итальяндық агенттігі 3 500 кәсіпорынмен серіктестік орнату жоспарымен осы сегментті дамыту бойынша бағдарлама құрды. Бұл бағдарлама бүкіл ел бойынша кеңселердің кең желісін де, онлайн-дистрибуцияға баса назар аударатын жаңа өнім желісін де қамтиды. ШОБ-экспорттаушылармен ынтымақтаса отырып, ЭКА сервистерді алудың қарапайымдылығы мен жылдамдығы, өнім туралы ақпараттың қолжетімділігі және құжат айналымын қысқарту, қашықтықтан қызмет көрсетуге көшу сияқты өз қызметінің аспектілеріне баса назар аударады.

6. KazakhExport SWOT-талдауы

1-диаграмма. KazakhExport SWOT-талдауы

	Мүмкіндіктер - Экспорттаушыларға қаржылық қолдау шараларын көрсету кезінде ЕДБ тарту - Экспорттаушылар үшін қаржылық қолдау шараларын көрсету бойынша бірыңғай IT-инфрақұрылымын құру - KazakhExport нысаналы топтарымен сыртқы коммуникациялық байланыстарды жетілдіру - Әлеуметтік желілерде PR-белсенділікті дамыту - Экспорт географиясын кеңейту	Қауіптер - Біліктілігі жоғары кадрлардың жетіспеушілігі - Экспорттаушылар арасында KazakhExport қызметі туралы нашар хабардар болу - Қазақстандық шикізаттық емес тауарлардың сыртқы нарықтардағы әлсіз бәсекеге қабілеттілігі - Макроэкономикалық көрсеткіштердің, оның ішінде экспорт өңірлеріндегі саяси/геосаяси тәуекелдер деңгейінің өзгеруі - Әлемдегі эпидемиялық жағдайға байланысты шекаралардың жабылуы - KazakhExport қызметі туралы бұқаралық ақпарат құралдары мен әлеуметтік желілердегі жалған ақпарат пен теріс жарияланымдар
Күшті жақтары - Мемлекет тарапынан жарғылық капиталға елеулі түрде құю қаржылық орнықтылықты сақтауға мүмкіндік береді, сондай-ақ Мемлекеттік кепілдіктің болуы экспортты қолдау көлемін ұлғайтады - Құралдар желісін кеңейту - Берн одағының Прага клубындағы Халықаралық сақтандырушылар қауымдастығының мүшелігі, Aman Union сақтандыру компанияларының, ислам елдеріндегі	Стратегиялық әрекеттер - Отандық экспорттаушыларға кепілдік беру (қызметтер экспорты) - Экспорттық сауданы қаржыландыру бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау - Экспорттаушыларға сервистік қолдау көрсету	Стратегиялық әрекеттер - Өз қызметі туралы тиімді ақпарат беру, PR - Экспорттаушыларды ақпараттық-консультациялық қолдау және бизнес байланыстарды ұйымдастыру шеңберінде ғана сервистік қолдау көрсету - Экспорттаушыларға олардың тауарларын, жұмыстары мен қызметтерін шетелдік сатып алушылармен дауларды реттеу бойынша консультациялық

экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандырумен айналысатын ұйымдардың бірлестігі, ICISA халықаралық кредиттік сақтандыру және кепілгерлік қауымдастығы – әлемнің жетекші ЭКА-ның әлемдік тәжірибесі мен білімін пайдалану мүмкіндігі - Басым: жоғары және қалыпты экспорттық әлеуетті білдіретін Шетелдік өкілдердің болуы - KazakhExport қызметіне Стейкхолдерлердің жоғары сенім деңгейі - Холдинг пен KazakhExport-тың бірыңғай коммуникациялық саясаты		қызметтер көрсету
Әлсіз жақтары - Шетелдік ұқсас компанияларға қатысты ұсынылатын қызметтердің жоғары құны - Капиталға қосымша құю болмаған кезде экспорттаушыларды қолдаудың лимиттелген көлемі және мемлекеттік кепілдіктер беру - Шикізаттық емес экспорттың баяу даму қарқыны, сондай-ақ шектеуші фактор ретіндегі геосаяси тәуекелдер - Стейкхолдерлер арасында KazakhExport құралдары мен іске асырған жобалары туралы жеткіліксіз хабардар болу - Кадрлардың жоғары тұрақтамауы	Стратегиялық әрекеттер - Экспорттық мүдделі елдердің аумағында қатысуды кеңейту - Бизнес-процестерді автоматтандыру - Мемлекеттік кепілдік лимитін ұлғайту - KazakhExport ЭСК АҚ құралдарымен экспорттаушыларды қолдау шаралары бойынша Қазақстан кәсіпкерлерін оқыту бойынша өңірлік қамтуды жүзеге асыру арқылы Қоғам қызметі бойынша хабардарлықты арттыру	Стратегиялық әрекеттер - Қызметкерлер штатын күшейту және қызметкерлердің құзыретін арттыру - Еңбекке ақы төлеуді оларды ұстап қалу мақсатында қайта қарау - Қызметкерлерді ынталандырудың тиімді жүйесін қалыптастыру

КҮШТІ ЖАҚТАРЫ

❖ Мемлекет тарапынан жарғылық капиталға елеулі түрде құю қаржылық орнықтылықты сақтауға мүмкіндік береді, сондай-ақ Мемлекеттік кепілдіктің болуы экспортты қолдау көлемін ұлғайтады;

❖ Құралдар желісін кеңейту;

❖ Берн одағының Прага клубындағы Халықаралық сақтандырушылар қауымдастығының мүшелігі, Aman Union сақтандыру компанияларының, ислам елдеріндегі экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандырумен айналысатын ұйымдардың бірлестігі, ICISA халықаралық кредиттік сақтандыру және кепілгерлік қауымдастығы – әлемнің жетекші ЭКА-ның әлемдік тәжірибесі мен білімін пайдалану мүмкіндігі;

❖ Басым: жоғары және қалыпты экспорттық әлеуетті білдіретін Шетелдік өкілдердің болуы;

❖ KazakhExport қызметіне Стейкхолдерлердің жоғары сенім деңгейі;

❖ Холдинг пен KazakhExport-тың бірыңғай коммуникациялық саясаты.

KazakhExport экспорттаушыларға экспорттық операцияны жүзеге асырудың көптеген кезеңдерінде: сервистік қолдау көрсету кезеңінде, өндіріс кезеңінде және өнімді өткізу кезеңінде қолдау көрсете алады. Бұл клиенттердің қажеттіліктері мен ерекшеліктері туралы нақты және терең түсініктерге ие болуға мүмкіндік береді, бұл бәсекелестік артықшылық болып табылады.

ӘЛСІЗ ЖАҚТАРЫ

❖ Шетелдік ұқсас компанияларға қатысты ұсынылатын қызметтердің жоғары құны

❖ Капиталға қосымша құю болмаған кезде экспорттаушыларды қолдаудың лимиттелген көлемі және мемлекеттік кепілдіктер беру;

❖ Шикізаттық емес экспорттың баяу даму қарқыны, сондай-ақ шектеуші фактор ретіндегі геосаяси тәуекелдер;

❖ Стейкхолдерлер арасында KazakhExport құралдары мен іске асырған жобалары туралы жеткіліксіз хабардар болу;

❖ Кадрлардың жоғары тұрақтамауы.

МҮМКІНДІКТЕР

- ❖ Экспорттаушыларға қаржылық қолдау шараларын көрсету кезінде ЕДБ тарту;
- ❖ Экспорттаушылар үшін қаржылық қолдау шараларын көрсету бойынша бірыңғай IT-инфрақұрылымын құру;
- ❖ KazakhExport нысаналы топтарымен сыртқы коммуникациялық байланыстарды жетілдіру;
- ❖ Әлеуметтік желілерде PR-белсенділікті дамыту;
- ❖ Экспорт географиясын кеңейту.

ҚАУІПТЕР

- ❖ Біліктілігі жоғары кадрлардың жетіспеушілігі;
- ❖ Экспорттаушылар арасында KazakhExport қызметі туралы нашар хабардар болу;
- ❖ Қазақстандық шикізаттық емес тауарлардың сыртқы нарықтардағы әлсіз бәсекеге қабілеттілігі;
- ❖ Макроэкономикалық көрсеткіштердің, оның ішінде экспорт өңірлеріндегі саяси/геосаяси тәуекелдер деңгейінің өзгеруі;
- ❖ Әлемдегі эпидемиялық жағдайға байланысты шекаралардың жабылуы;
- ❖ KazakhExport қызметі туралы бұқаралық ақпарат құралдары мен әлеуметтік желілердегі жалған ақпарат пен теріс жарияланымдар.

7. KazakhExport қызметіне шолу

Қазақстандық өңделген тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің экспортын дамыту және ілгерілету жөніндегі қызметтің тиімділігін арттыру мақсатында экспортты ілгерілету саласындағы үйлестіруді жетілдіру жөніндегі бастамаларды іске асыруды қамтитын экспорттаушыларды қолдаудың институционалдық негіздерін құру қажет.

Қазіргі уақытта KazakhExport экспортты дамыту және ілгерілету саласындағы даму институты болып табылады және коммерциялық пайданы көздемейді, экспорттаушыларға ұсынылатын қызметтер отандық экспорттаушыларды қолдау жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру мақсатында ең төменгі тарифтер бойынша көрсетіледі.

Бұл ретте KazakhExport ЭКА функцияларын іс жүзінде орындайды, коммерциялық және саяси тәуекелдерді өтейді. Бүгінгі таңда Қазақстанның KazakhExport-тан басқа, жұмыс істеп тұрған сақтандыру ұйымдарының ешқайсысы өңдеуші сектордың экспорттаушы кәсіпорындарына және ЕДБ-ге сыртқы сауда операциялары кезінде төлем жасамау тәуекелінен сақтандыру қорғанысын ұсынбайды және экспорттық мәмілелердің қауіпсіздігіне кепілдік бермейді. Бұл ретте KazakhExport-тың сақтандыру ұйымы ретіндегі мәртебесі қызметтің өзге түрлерімен айналысуға мүмкіндік бермейді. Сақтандыру ұйымдарына сақтандырумен және қайта сақтандырумен байланысты емес қызмет түрлерін беруге тыйым салатын заңнамалық шектеу («Сақтандыру қызметі туралы» ҚР Заңының 11-бабы 3-тармағы) Қоғамның Қазақстан Республикасының өңдеу өнеркәсібінің экспортын дамытуға және ілгерілетуге бағытталған қызмет түрлерін кеңейтуге мүмкіндік бермейді.

Қазіргі уақытта Қоғам сақтандыру ұйымы ретінде мыналарды қамтитын қызметті жүзеге асырады:

- ерікті сақтандыру, сақтандыру қолдауы экспорттаушыға экспорттық циклдің барлық кезеңдерінде көрсетіледі. Экспорттық кредиттер мен дебиторлық берешекті сақтандыру экспорттық келісімшарттар бойынша төлемеу тәуекелін төмендетуге мүмкіндік береді, аккредитивтерді сақтандыру және шетелдік сатып алушыны қаржыландыру жаңа нарықтарға шығу үшін экспорт көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді, KazakhExport сақтандыру өтемімен айналым капиталын тарту қассалық алшақтықты төмендетуге ықпал етеді, KazakhExport сақтандыру өтемімен инвестициялық қарызды тарту экспорттаушыға өндірісті жаңғыртуға, қуаттылықты арттыруға және экспортқа бағытталған кәсіпорын құруға мүмкіндік береді;

- қайта сақтандыру сақтандыру тәуекелдерін беру және қабылдау мақсатында жүзеге асырылады;

- ЕДБ-ға шартты салымдарды орналастыру экспорттаушыларға сауда және экспорт алдындағы қаржыландыруды ұсыну мақсатында жүзеге асырылады.

Қоғамның өкілеттіктері мен функцияларын кеңейту үшін «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңын реттеуден шығару бойынша жүргізіліп жатқан жұмыс KazakhExport-қа ЭКА туралы жеке атаулы заңды құру арқылы ЭКА-ға тән қызметтің қосымша түрлерін беруге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, 2021 жылғы 27 желтоқсандағы «Өнеркәсіптік саясат туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес екінші деңгейдегі банктер, Қазақстанның Даму банкі, лизингтік қызметті жүзеге асыратын өзге де заңды тұлғалар қабылданған халықаралық міндеттемелерді және Өңдеуші өнеркәсіптің отандық жоғары технологиялық тауарлары мен көрсетілетін қызметтерінің тізбесін ескере отырып, шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі бірыңғай оператор тарапынан сақтандырылуы тиіс, отандық жоғары технологиялық тауарлар мен өңдеу өнеркәсібінің көрсетілетін қызметтерін шетелдік сатып алушыларға беретін кредиттер және жасалатын лизингтік мәмілелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау механизмі көзделген.

Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының тұжырымдамасы берілген сақтандыру көлемі мен клиенттік базаның, сондай-ақ жаңа онжылдық стратегиялық циклде қаржыландыру көлемінің өсуін қоса алғанда, өңдеуші өнеркәсіптің отандық экспорттаушылар тауарларының (жұмыстарының, көрсетілетін қызметтерінің) шикізаттық емес экспортын дамыту және ілгерілету бойынша мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуде KazakhExport-қа жәрдемдесуді қамтамасыз етуге бағытталған, ол ЭКА-ға тән қызметті жүзеге асыруды көздейді:

1. Ерікті сақтандыру экспорттаушыға экспорттық циклдің барлық кезеңдерінде көрсетілетін сақтандыру қолдауы болып табылады:

- *экспорттық несиелер мен дебиторлық берешекті сақтандыру экспорттық келісімшарттар бойынша төлеу қаупін азайтуға мүмкіндік береді;*

- *аккредитивтерді сақтандыру және шетелдік сатып алушыны қаржыландыру жаңа нарықтарға шығу үшін экспорт көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді;*

- *KazakhExport сақтандыру өтемімен айналым капиталын тарту кассалық алиақтықты төмендетуге ықпал етеді;*

- *KazakhExport сақтандыру өтемімен инвестициялық қарыз тарту экспорттаушыға өндірісті жаңғыртуға, қуатын арттыруға және экспортқа бағдарланған кәсіпорын құруға мүмкіндік береді;*

2. Қайта сақтандыру сақтандыру тәуекелдерін беру және қабылдау мақсатында жүзеге асырылады;

3. ЕДБ-ға келісілген салымдарды орналастыру экспорттаушыларға сауда және экспорт алдындағы қаржыландыруды ұсыну мақсатында жүзеге асырылады.

4. Отандық экспорттаушыларға кепілдік беру (қызметтер экспорты), экспорттық кредиттерге және сыртқы инвестицияларға кепілдік беру, міндеттемелерді тиісінше орындау кепілдіктері;

5. Экспорттық саудалық қаржыландыру бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау KazakhExport-тың сақтандыру өтемімен экспорттық мәмілелерді қаржыландыру үшін қаржы және лизингтік ұйымдар беретін қарыздар мен лизинг бойынша жүзеге асырылады;

6. Экспортты қаржылық емес қолдаудың мынадай түрлерін қамтитын экспорттаушыларға сервистік қолдау көрсету:

- *қазақстандық өнімді өткізудің әлеуетті нарықтары туралы ақпарат жинауды қамтамасыз ету;*

- *шетелдік контр-серіктестердің сенімділігін бағалау;*

- экспорттаушы мен импорттаушы арасындағы келісімшарттан кейінгі мәмілелерді дайындау және экспорттық мәмілелерді іске асырудың келісімшарттан кейінгі мониторингі;
- экспортты ілгерілету мәселелері бойынша шет елдердің тәжірибесін зерделеу;
- шетелде отандық экспортты ілгерілетуге бағытталған іс-шараларды ұйымдастыру (оның ішінде қазақстандық тауарлардың бөлімдерін/навильондарын ашу, семинарлар, оқыту, көрмелер және т.б.),
- отандық өнімді басқа елдерде ілгерілету бойынша ақпараттық-имидждік жұмыс.

Жалпы алғанда, ЭКА-ға тән жоғарыда аталған қолдау құралдары елдің шикізаттық бағыттылығынан кету және экономиканы әртараптандыру үшін отандық өңделген тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) экспорттаушыларға пәрменді және тиімді көмек көрсетуге мүмкіндік береді.

Болашақта ЭКА арқылы Қазақстанда шығарылған өңделген тауарларды шетелдік сатып алушыларды қаржыландыру мүмкіндігі оларды сатып алу үшін қолжетімді және жеңілдікті қолдау шараларының болуы тұрғысынан олардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға мүмкіндік береді.

ЭКА функцияларын жүзеге асыруға бағытталған KazakhExport стратегиялық бастамаларындағы өзгерістер:

1-стратегиялық бастама. Экспорттық-кредиттік агенттік ретінде құқықтық мәртебені заңнамалық бекіту

Бұл бастаманы іске асыру жалғасады, себебі бүгінгі таңда KazakhExport қызметі сақтандыру ұйымына қолданылатын жалпы ережелермен реттеледі және экспортты сақтандырумен шектеледі, бұл ЭКА экспортты сақтандыру, кепілдік беру, кредиттеу (оның ішінде шетелдік сатып алушыларды) жөніндегі функциялары бар арнайы құқықтық мәртебесі бар және қызметі жекелеген заңдармен реттелетін дамыған елдердің тәжірибесіне сәйкес келмейді.

2-стратегиялық бастама. Экспортты қолдаудың қаржылық шараларын жетілдіру

Қазақстанның экспорттық әлеуетін ынталандыру, сондай-ақ жоғары қосылған құнға бағдарланған экспортты әртараптандыру шеңберінде KazakhExport қызметінің стратегиялық маңызды бағыты экспорттаушыларға қаржылық қолдауды күшейту болады.

Тәуекелдерді сақтандыру сыйымдылығын, ірі экспорттық жеткізілімдер және/немесе мәмілелер бойынша қолдау көрсетілген мәміленің ең жоғары мөлшерін одан әрі ұлғайту, халықаралық қаржы институттары мен шетелдік ЭКА тарапынан сенімді арттыру, сондай-ақ KazakhExport қаржылық орнықтылығын қолдау мақсатында KazakhExport жарғылық капиталын және экспортты қолдау жөніндегі Мемлекеттік кепілдік мөлшерін ұлғайту қажет.

Жарғылық капиталдың және экспортты қолдау жөніндегі мемлекеттік кепілдіктің мөлшерін ұлғайту KazakhExport-тың сенімділік дәрежесін және тиісінше халықаралық қаржы институттары мен шетелдік экономика тарапынан оған деген сенімді арттыруға мүмкіндік береді. Бұл шаралар халықаралық қаржы институттары мен шетелдік ЭКА-ның KazakhExport-пен ынтымақтастығын күшейтеді.

Осыған байланысты KazakhExport жарғылық капиталының деңгейін \$400 млн. АҚШ долларына дейін жеткізу қажет, бұл ірі экспорттық мәмілелер кезінде андеррайтинг тәуекелін \$100 млн. АҚШ доллары немесе капитал мөлшерінің 25% көлемінде бақылауға мүмкіндік береді.

Экспортты қолдау жөніндегі Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігі KazakhExport-қа сақтандыру міндеттемелерін одан әрі қабылдау мақсатында сақтандыру сыйымдылығын ұлғайтуға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде экспорттық түсімнің көлемін, өндірілген өнім көлемін қосымша ұлғайтады, сондай-ақ салық түсімдерінің өсуіне ықпал ететін болады.

Сонымен қатар, экспортты қолдау бойынша Мемлекеттік кепілдік лимитін 541,4 млрд теңгеге дейін ұлғайту талап етіледі, бұл қабылданған сақтандыру міндеттемелерінің жиынтық көлемін 2025 жылға дейін 902 млрд.теңгеге дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді. Келешекте 2033 жылға дейін

экспортты қолдау жөніндегі қосымша мемлекеттік кепілдікке қажеттілік қажеттілігіне қарай көзделетін болады.

3-стратегиялық бастама: Қаржылық емес қолдау шараларын жетілдіру

ЭКА мәртебесін алған сәттен бастап Қоғам экспорттаушыларды сервистік қолдаудың жоғарыда аталған түрлері бойынша экспортты қолдаудың қаржылық емес шараларын көрсету және жетілдіру жөніндегі жұмысты жалғастырады деп болжанады.

4-стратегиялық бастама: ҚР аумағында өңірлік орналасуы

Қаржылық қолдау алған экспорттаушылар санының ұлғаюына Қазақстан облыстарында экспорттаушыларды тарту есебінен қол жеткізуге болады, осыған байланысты өңірлік қатысуды қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты жалғастыру жоспарлануда.

5-стратегиялық бастама: Басым және жоғары экспорттық мүдделі елдердің аумағында орналасу

Шетелдік өкілдерді тағайындау арқылы отандық өңделген тауарлар мен қызметтердің экспортын шетелдік нарықтарда жылжыту қоғамның өзекті және маңызды міндеті болып қала береді.

Бүгінгі таңда Қоғам 5 елде өкілін тағайындады, бұл өз өкілдіктері мен филиалдары есебінен шетелде қатысуын кеңейтетін басқа елдердің ЭКА-сымен салыстыруға келмейді. Мәселен, Германия ЭКА-сының әлемнің 56-дан астам елінде, Италия ЭКА-сының - 26 елде, Корея Республикасы ЭКА-сының - 22 елде, РФ ЭКА-сының - 11 елде өкілдіктері бар.

6-стратегиялық бастама: Экспорттық-кредиттік агенттік функциясын жүзеге асыру үшін қызметкерлер штатын кеңейту және адами капиталды дамыту

Стратегиялық мақсаттар мен нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізу үшін экспорттаушыларды қаржылық қолдау көлемін ұлғайту, өңірлік және шетелдік қатысуды кеңейту жоспарлануда. Осыған байланысты Қоғамды ЭКА мәртебесінде дамытуға еңбек ресурстарының жетіспеушілігі KazakhExport дамуында тежеуші факторларға айналмауы үшін штатты күшейтуі қажет.

7-стратегиялық бастама: Сервистерді цифрландыру және бизнес-процестерді автоматтандыру

Басты стратегиялық басымдықтардың бірі Қоғамның процестері мен функцияларын цифрландыру дәрежесін арттыру, сондай-ақ операциялық, қаржылық және өзге де ілеспе бөлімшелердің қызметін жеделдету және оңтайландыру болып табылады.

Осы бастама шеңберінде инновациялық технологияларды енгізу және бизнес-процестерді автоматтандыру жөніндегі жұмыс жалғасатын болады:

- Экспорттаушыларды қолдау бойынша цифрлық платформаны енгізу;
- Ішкі бизнес-процестерді автоматтандыру;
- Экспорттаушылардың өтінімдерін бағалауды жетілдіру (скоррингтік жүйе);
- Клиенттермен қарым-қатынасты басқару жүйесін жетілдіру (CRM-жүйесі).

Ішкі бизнес-процестерді цифрландыру және автоматтандыру мақсатында мынадай түрлі цифрлық технологиялар пайдаланылуы мүмкін:

- Деректерді жинау - Символдарды оптикалық тану операциялық жұмыс процесіне кірген кезде мәтінді цифрландыруы мүмкін;
- Комплаенс-бақылау - Бірнеше скринингтік шешімдерді банктер комплаенс бақылау бөлігін автоматтандыру үшін пайдаланады;
- Құжаттарды тексеру - Жасанды интеллект құжаттарды салыстыру және қателіктер мен дәлсіздіктерді тексеру үшін пайдаланылуы мүмкін;
- Скоринг жүйесін күшейту - Процестерді автоматтандыру кредит бойынша шешім қабылдау жылдамдығын арттыруы мүмкін;
- CRM-жүйесін жетілдіру – Big Data технологияларын пайдалана отырып, аналитика маркетингті оңтайландыру, сондай-ақ қызмет көрсету сапасын арттыру мақсатында клиенттер туралы ақпаратты жинауды, сақтауды және талдауды жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

8-стратегиялық бастама: KazakhExport туралы танымалдықты және хабардарлықты арттыру

KazakhExport-тың танымалдығын және жүйелі және белсенді PR арқылы, оның ішінде өңірлерде және шетелде KazakhExport көрсететін қызметтер туралы хабардар болуын арттыру қажеттігі өзекті болып қала береді.

9-стратегиялық бастама: Орнықты даму қағидаттарын сақтау және ESG қағидаттарын енгізу

Әлемдік қоғамдастық БҰҰ-ның орнықты даму жөніндегі климаты мен мақсаттары жөніндегі Париж келісіміне сүйене отырып, экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік тәуекелдерге көбірек көңіл бөледі. Декарбонизацияның, қоғамдық және гендерлік теңдіктің жаһандық саясаты реттеушілерден экологиялық стандарттарды енгізу, корпоративтік және әлеуметтік жауапкершілікті арттыру бойынша шаралар қабылдауды талап етті.

Соңғы онжылдықта шетелдік реттеушілер ESG саласында реттеуші ортаны құру бойынша айтарлықтай жұмыс жүргізді. Корпоративтік құқық, қоршаған орта және әлеуметтік мәселелер саласындағы құжаттар әзірленді. Жекелеген елдерде ESG саласында ақпаратты ашу бойынша ерікті бастамаларды белсенді әзірлейтін және енгізетін түрлі бірлестіктердің, сондай-ақ биржалардың қатысуымен «жұмсақ реттеу» нысандары қолданылды.

Өңір экономикасын трансформациялау және БҰҰ-ның орнықты даму жөніндегі мақсаттарына қол жеткізу шеңберінде ЕО тұрақты және инклюзивті өсуге қол жеткізу үшін инвестицияларға капитал ағындарын қайта бөлуге, климаттың өзгеруіне, ресурстардың сарқылуына және әлеуметтік проблемаларға байланысты қаржылық тәуекелдерді басқаруға, сондай-ақ қаржылық және экономикалық жоспарлауда ашықтық пен ұзақ мерзімді бағдарлауды қамтамасыз етуге бағытталған үш өршіл мақсатты қабылдады.

10-стратегиялық бастама: Сақтандыру арқылы қорғауды қамтамасыз ете отырып, экспорттық операцияларды қаржыландыру кезінде сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау

KazakhExport өкілеттіктері мен функцияларын кеңейту үшін KazakhExport-қа экспорттық - кредиттік агенттік (бұдан әрі - ЭКА) қызметінің қосымша түрлерін беру, сондай-ақ ЭКА туралы жеке адрестік заңын құру арқылы «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының реттеуінен шығару бойынша жұмыс жүргізілуде.

Бұдан басқа, 2021 жылғы 27 желтоқсанда Мемлекет басшысы «Өнеркәсіптік саясат туралы» Қазақстан Республикасының Заңына қол қойды, онда екінші деңгейдегі банктер, Қазақстанның Даму банкі, лизингтік қызметті жүзеге асыратын өзге де заңды тұлғалар қабылданған халықаралық міндеттемелерді және Өңдеуші өнеркәсіптің отандық жоғары технологиялық тауарлары мен көрсетілетін қызметтерінің тізбесін ескере отырып, шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі бірыңғай оператор тарапынан сақтандырылуы тиіс, отандық жоғары технологиялық тауарлар мен өңдеу өнеркәсібінің көрсетілетін қызметтерін шетелдік сатып алушыларға беретін кредиттер және жасалатын лизингтік мәмілелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау механизмін енгізді. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес экспорттық сауда және экспорт алдындағы қаржыландыруды, сақтандыру мен қайта сақтандыруды, шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі мәмілелерге кепілдік беруді жүзеге асыратын шикізаттық емес экспортты ілгерілету жөніндегі бірыңғай оператор көзделген.

11-стратегиялық бастама: Экспорттаушыларды қолдау үшін сақтандыру қызметтерінің ауқымын кеңейту

KazakhExport қызметі өңдеу өнеркәсібін қолдауға бағытталған, алайда оның әлеуеті жеткілікті дәрежеде іске асырылмаған. KazakhExport-тың елдің шикізаттық емес экспортын қолдаудағы және ілгерілетудегі рөлін арттыру үшін ЭКА-ға тән жаңа құралдармен сақтандыру көлемін ұлғайту жөніндегі іс-шараларды іске асыру қажет. Осы мақсаттар үшін жаңа өнімдер мен технологияларды

енгізу есебінен сақтандыру қызметтерінің желісін кеңейту ұсынылады (экспорттаушыларды қолдаудың сақтандыру және қаржы құралдарының санын ұлғайту есебінен).

Шикізаттық емес экспортты сақтандыру көлемінің одан әрі өсуі шеңберінде дамуды халық пен бизнес үшін сақтандыру қызметтерінің бәсекеге қабілеттілігі мен тартымдылығын арттыру үшін қолайлы жағдайлар жасауға, сақтанушылардың құқықтары мен мүдделерін қорғауға бағытталған шараларды енгізуге, мүдделі тараптардың (қаржы даму институттары, ЕДБ және т.б.) қаржылық орнықтылығын қамтамасыз етуге бағдарлау ұсынылады.

12-стратегиялық бастама: ЕДБ үшін қазақстандық тауарлар мен қызметтерді экспорттаушылар мен шетелдік сатып алушыларға кредит беру жөніндегі реттеушілік ынталандырулар

Ағымдағы дағдарыстық жағдайда екінші деңгейдегі банктердің экономиканың нақты секторының кәсіпорындарына кредит беру көлемін ұлғайту үшін қаржы институттары үшін пруденциалдық реттеу бөлігінде осындай мәмілелерді қаржыландыру бойынша қосымша ынталандырулар әзірлеу талап етіледі.

Атап айтқанда, KazakhExport сақтандыру қорғауымен қамтамасыз етілген қазақстандық тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алуға бейрезиденттерді қаржыландыру бойынша мәмілелерді банктер қаражатының бір бөлігін ішкі активтерге орналастыру бойынша коэффициентті есептеу кезінде ішкі актив ретінде тану ұсынылады. Бұл ретте KazakhExport сақтандыру қорғауымен қамтамасыз етілген осындай мәмілелерді пруденциалдық нормативтерді есептеу кезінде жоғары өтімді активтерге жатқызылу керек. Мұндай ынталандыруларды іске асыру үшін тиісті НҚА-ға өзгерістер енгізу талап етіледі.

Ұсынылған шаралар капиталды пруденциалдық босату тұрғысынан екінші деңгейдегі банктер үшін сақтандыру өтемінің тартымдылығын арттырады және экспорттық операцияларды қаржыландыру кезінде коммерциялық банктер үшін мерзімді өтімділік коэффициенттеріне қысымды төмендетуге ғана емес, сондай-ақ консервативтік қазынашылық портфельдерден экономиканы нақты кредиттеуге өтімділікті елеулі реаллокациялауға да ықпал ететін болады.

Атап айтқанда, келесі бағыттарда тиісті НҚА-ға өзгерістер енгізу қажет:

- KazakhExport сақтандыру шартымен қамтамасыз етілген қарыздарды бір к3 қарыз алушыға тәуекел есебіне енгізбеу;

- KazakhExport сақтандырумен қамтамасыз етілген жағдайда, бейрезиденттерге қазақстандық компаниялардан тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуға берілген валюталық қарыздар бойынша бейрезиденттер алдындағы валюталық міндеттемелерді өсірмеу, себебі мұндай экспорттық операцияларды қаржыландыру кезінде қаржыландыру елден кетпейді, өндірілген тауарлар, жұмыстар және көрсетілетін қызметтер үшін төлем ретінде тікелей қазақстандық экспорттаушыға жіберіледі;

- мемлекеттің тәуелсіз рейтингі бар мемлекет және сақтандыру ұйымы деңгейіндегі кепілдіктерді ескере отырып, кредиттік тәуекелдерді дұрыс бағалауға және сонымен қатар ел экономикасын кредиттеу қарқынын төмендетпеуге мүмкіндік береді.

13-стратегиялық бастама. Сақтандыру (қайта сақтандыру) төлемдері бойынша берешекті суброгация тәртібімен өндіріп алу.

8. Қоғамның Даму жоспары жобасының құрылымы мен мазмұны

Жалпы алғанда, Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының құрылымы Қоғамның қолданыстағы Даму стратегиясының құрылымына ұқсас, алайда аздаған түзетулермен баяндалатын болады (4-кесте.).

4-кесте. Стратегиялық құжаттардың қолданыстағы және ұсынылатын құрылымы бойынша салыстыру кестесі

Қоғамның 2014-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясының қолданыстағы құрылымы	Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының ұсынылатын құрылымы
Кіріспе	Кіріспе

Қысқаша түйіндеме	Қысқаша түйіндеме
Ағымдағы жағдайды талдау	Ағымдағы жағдайды талдау
Сыртқы ортаны талдау - Әлемде экспортты ілгерілету жөніндегі агенттіктер қызметіндегі негізгі трендтерге шолу - Реттеуші орта - Мемлекеттік экспорттық саясаттың негізгі бағыттары	Сыртқы ортаны талдау - Әлемде экспортты ілгерілету жөніндегі агенттіктер қызметіндегі негізгі трендтерге шолу - Реттеуші орта - Мемлекеттік экспорттық саясаттың негізгі бағыттары
Ішкі ортаны талдау - KazakhExport-тың өткен кезеңдегі қызметінің нәтижелері - ҚНҚ орындалуын талдау	Ішкі ортаны талдау - KazakhExport-тың өткен кезеңдегі қызметінің нәтижелері - ҚНҚ орындалуын талдау
SWOT талдау	SWOT талдау
PEST талдау	PEST талдау
Миссиясы және пайымы	Миссиясы және пайымы
Стратегиялық мақсаттар	Стратегиялық мақсаттар
Дамудың стратегиялық бағыттары	Дамудың стратегиялық бағыттары
Стратегиялық бастамалар	Стратегиялық бастамалар
1-стратегиялық бастама: Экспорттық-кредиттік агенттік ретінде құқықтық мәртебені заңнамалық бекіту	1-стратегиялық бастама: Экспорттық-кредиттік агенттік ретінде құқықтық мәртебені заңнамалық бекіту
2-стратегиялық бастама: Қаржылық қолдау шараларын көрсету	2-стратегиялық бастама: Экспортты қаржылық қолдау шараларын жетілдіру
3-стратегиялық бастама: Қаржылық емес қолдау шараларын көрсету	3-стратегиялық бастама: Қаржылық емес қолдау шараларын жетілдіру
4-стратегиялық бастама: ҚР аумағында өңірлік орналасуы	4-стратегиялық бастама: ҚР аумағында өңірлік орналасуы
5-стратегиялық бастама: Басым және жоғары экспорттық мүдделі елдердің аумағында орналасуы	5-стратегиялық бастама: Басым және жоғары экспорттық мүдделі елдердің аумағында орналасуы
6-стратегиялық бастама: Экспорттық-кредиттік агенттік функциясын жүзеге асыру үшін қызметкерлер штатын күшейту және адами капиталды дамыту	6-стратегиялық бастама: Экспорттық-кредиттік агенттік функциясын жүзеге асыру үшін қызметкерлер штатын кеңейту және адами капиталды дамыту
7-стратегиялық бастама: Бизнес-процестерді автоматтандыру	7-стратегиялық бастама: Сервистерді цифрландыру және бизнес-процестерді автоматтандыру
8-стратегиялық бастама: KazakhExport туралы танымалдықты және хабардарлықты арттыру	8-стратегиялық бастама: KazakhExport туралы танымалдықты және хабардарлықты арттыру
9-стратегиялық бастама: KazakhExport қызметінің тұрақты даму қағидаттарына бейілділігі	9-стратегиялық бастама: Орнықты даму қағидаттарын сақтау және ESG қағидаттарын енгізу
	10-стратегиялық бастама: Сақтандыру арқылы қорғауды қамтамасыз ете отырып, экспорттық операцияларды қаржыландыру кезінде сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау
	11-стратегиялық бастама: Экспорттаушыларды қолдау үшін сақтандыру қызметтерінің ауқымын кеңейту
	12-стратегиялық бастама: ЕДБ үшін қазақстандық тауарлар мен қызметтерді экспорттаушылар мен шетелдік сатып алушыларға кредит беру жөніндегі реттеушілік ынталандырулар.
	13-стратегиялық бастама. Сақтандыру (қайта сақтандыру) төлемдері бойынша берешекті суброгация тәртібімен өндіріп алу.
ҚНҚ нысаналы көрсеткіштері	ҚНҚ нысаналы көрсеткіштері

Әрбір бөлім бойынша Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының неғұрлым толық ұсынылып отырған құрылымын қарау ұсынылады:

1. **«Кіріспе»; «Қысқаша түйіндеме»; «Ағымдағы жағдайды талдау»; «Сыртқы ортаны талдау»; «Ішкі ортаны талдау»; «SWOT – талдау»; «PEST – талдау»** сияқты бөлімдер құрылымда қалады және өткен кезеңдердің қорытындылары бойынша өзекті деректерді ескере отырып жаңартылады.

2. «Миссия және пайымы» бөлімі

5-кестеге сәйкес кейбір әлемдік ЭКА «миссияларының» редакцияларымен танысу ұсынылады:

5-кесте. Халықаралық ЭКА миссиялары

ЭКА	Миссиясы
K-SURE	Сауда мен шетелдік инвестицияларға жәрдемдесу арқылы ұлттық бәсекеге қабілеттілік пен ұлттық экономиканы нығайту
NEXI	Сауданы сақтандыру үшін жауапты мемлекеттік ұйым ретінде біздің міндетіміз - клиенттеріміздің тыныштығын қамтамасыз ету және салауатты дамуына ықпал ету
Sinosure	Қытайдың сыртқы саудасына және халықаралық экономикалық ынтымақтастыққа жәрдемдесу
ЭКCAP	«Біз ресейлік тауарлар мен қызметтердің шекарасы жоқ деп санаймыз. Біз әрбір ресейлік компания

	үшін жаһандық нарықтардың мүмкіндіктерін аша отырып, қоғамның әл-ауқатын арттырамыз»
Allianz Trade (Euler Hermes)	Бүкіл әлемдегі клиенттер қисынды түрде сауда жасап, өз бизнестерін қауіпсіз дамыта алатындай етіп бизнесіңізді қорғау.

Жүргізілген шолу негізінде жаңа Даму жоспарының 6-кестесінде көрсетілген редакцияда миссия мен пайымды баяндау ұсынылады.

6-кесте. Миссия мен пайымның қолданыстағы және ұсынылатын редакциясы бойынша салыстыру кестесі

Қоғамның 2014-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясының ағымдағы редакциясы	Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының ұсынылып отырған редакциясы
МИССИЯСЫ	
KazakhExport миссиясы экономиканың басым секторларында шикізаттық емес тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер экспортының өсуін қолдау және қазақстандық кәсіпорындарды қаржылық-сақтандыру және қаржылық емес қолдау практикасын қалыптастыру болып табылады.	KazakhExport миссиясы Қазақстанның шикізаттық емес экспортының өсуін қолдау болып табылады
ПАЙЫМЫ	
Қазақстан Республикасының экспорттық операцияларына қаржылық қолдау көрсету жөніндегі негізгі даму институты болу.	Шетелдік нарықтарда қазақстандық өнімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ететін қазіргі заманғы экспорттық-кредиттік агенттік.

3. «Стратегиялық мақсаттар» бөлімі:

Стратегиялық мақсаттар редакциясына өзгерістерді қарастыру ұсынылады (7-кесте).

7-кесте. Стратегиялық мақсаттардың қолданыстағы және ұсынылып отырған редакциясы бойынша салыстыру кестесі

Қоғамның 2014-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясының қолданыстағы редакциясы	Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының ұсынылып отырған редакциясы
Мақсаты	
Қолдау көрсетілген экспорттық келісімшарттар көлемінің ұлғаюы және қаржылық қолдау алған экспорттаушылар санының өсуі.	Экспорттық қолдау көлемінің ұлғаюы және қолдау көрсетілген экспорттаушылар санының өсуі.

4. «Дамудың стратегиялық бағыттары» бөлімі

KazakhExport-тың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған стратегиялық бастамалары дамудың қолданыстағы үш бағыты шеңберінде жүзеге асырылатын болады:

- «Экспортты қаржылық қолдау құралдарын жетілдіру»;
- «Қолдау көрсетілген экспорттаушылар санын арттыру»;
- «Операциялық тиімділікті арттыру».

5. «Стратегиялық бастамалар» бөлімі

Жаңа беталыстарды ескере отырып, кейбір стратегиялық бастамалар түзетілетін болады, сондай-ақ Қоғам қызметін жоспарланған кеңейту шеңберінде үш жаңа стратегиялық бастамамен толықтыру ұсынылады (8-кесте).

Қоғам көрсетілген жаңа бастамаларға сұраныс әлеуетін көреді және оларды 2033 жылға дейінгі жоспарлау көкжиегінде енгізу мүмкіндігін қарастырады.

8-кесте. Стратегиялық бастамалардың қолданыстағы және ұсынылатын құрылымы бойынша салыстыру кестесі

Қоғамның 2014-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясының ағымдағы редакциясы	Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының ұсынылып отырған редакциясы
Стратегиялық бағыт	Стратегиялық бастама

Экспортты қаржылық қолдау құралдарын жетілдіру	2: Қаржылық қолдау шараларын көрсету • Экспортты қолдау бойынша мемлекеттік кепілдік лимитін ұлғайту. • KazakhExport-тың ЕДБ-ға шартты салымын төмен пайызбен орналастыру экспорттық-сауда және экспорт алдындағы қаржыландыру құнын арзандатады және қазақстандық тауарлардың бәсекеге қабілеттілігін арттырады • Экспорттық кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің бір бөлігін өтеу • Капиталдандыруды ұлғайту	2. Экспортты қолдаудың қаржылық шараларын жетілдіру : • Экспортты қолдау бойынша мемлекеттік кепілдік лимитін ұлғайту. • Капиталдандыруды ұлғайту
	3: Қаржылық емес қолдау шараларын көрсету	3. Қаржылық емес қолдау шараларын жетілдіру
Қолдау көрсетілген экспорттаушылар санын ұлғайту	4: ҚР аумағында өңірлік орналасу	4. ҚР аумағында өңірлік орналасу
	5: Басым және жоғары экспорттық мүдде елдерінің аумағында болуы	5: Басым және жоғары экспорттық мүдде елдерінің аумағында болуы
	8: KazakhExport туралы хабардарлықты және танымалдылықты арттыру	8. KazakhExport туралы хабардарлықты және танымалдылықты арттыру
Операциялық тиімділікті арттыру	1: Экспорттық-кредиттік агенттік ретінде құқықтық мәртебені заңнамалық бекіту	1. Экспорттық-кредиттік агенттік ретінде құқықтық мәртебені заңнамалық бекіту
	6: ЭКА функциясын жүзеге асыру үшін қызметкерлер штатын күшейту және адами капиталды дамыту	6. ЭКА функциясын жүзеге асыру үшін қызметкерлер штатын кеңейту және адами капиталды дамыту
	7: Бизнес-процестерді автоматтандыру	7. Сервистерді цифрландыру және бизнес-процестерді автоматтандыру
	9: KazakhExport қызметінде орнықты даму қағидаттарына бейімділік	9. Тұрақты даму қағидаттарын сақтау және ESG қағидаттарын енгізу
		13. Сақтандыру (қайта сақтандыру) төлемдері бойынша берешекті суброгация тәртібімен өндіріп алу.

6. «ҚНҚ нысаналы көрсеткіштері» бөлімі

Әлемдік тәжірибеге сәйкес, ЭКА тиімділігінің мақсатты көрсеткіштерін қою үшін, әдетте, қолдау көрсетілген экспорт пен клиенттік базаның көрсеткіштері қолданылады, соның ішінде:

- кезең ішінде қолдау көрсетілген экспорт көлемі;
- кезең ішінде қаржыландыру көлемі;
- кезең соңындағы клиенттер саны;
- кезең ішіндегі жаңа клиенттер саны.

Стратегиялық мақсаттардың екінші түрі операциялық тиімділік көрсеткіштері, мысалы, сақтандыру сыйымдылығына және операциялық кірістерге операциялық шығындар болып табылады. Сондай-ақ, жеке ЭКА сауалнамалар негізінде бағаланатын клиенттердің қызметтерге қанағаттану көрсеткіші ретінде қолданылады.

Осыған байланысты ҚНҚ-ға мынадай өзгерістер енгізу ұсынылады (9-кесте):

- ҚЭН-ге сәйкес 2022 жылы оларды іске асырудың аяқталуына байланысты «Экспорттық келісімшарттар сомасы» және «Экспорттық келісімшарттар саны» ҚНҚ-сын алып тастау;
 - «Ұсынылған экспорт алдындағы және экспорттық-сауда қаржыландыру көлемі», «KazakhExport» ЭСК» АҚ-тың қолдау құралдарын пайдаланатын «Кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі», «KazakhExport» ЭСК» АҚ қолдауын алған кәсіпорындарда жұмыспен қамтылғандар саны» ҚНҚ-ға редакциялық сипаттағы түзетулер енгізілді;
 - «Экспорттаушылар санын ұлғайту үшін жағдай жасау» 2-стратегиялық бағыты жаңа «Қолдау алған экспорттаушылар саны» ҚНҚ-мен толықтырылсын;
 - Холдингтің ұстанымына сәйкес «ROA» ҚНҚ алып тастау, бұл ҚНҚ даму институтына арналмаған;
- Сондай-ақ, баламалы ҚНҚ қарастыру ұсынылады:
- Холдингтің ұсынымдарын ескере отырып, «Еңбек өнімділігінің өсуі» және «Жаңа жұмыс орындарын құру» сияқты ҚНҚ енгізу;
 - экспорттаушылардың қанағаттанушылығын және Қоғамның клиентке бағдарлануын арттыру мақсатында сұрау салу арқылы экспорттаушылардан кері байланыс алу үшін «Экспорттаушылардың қоғам қызметіне сенімі мен қанағаттануын бағалау» ҚНҚ енгізу.

9-кесте. Қолданыстағы және ұсынылатын қызметтің негізгі көрсеткіштері бойынша салыстыру кестесі

Қоғамның 2014-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясының ағымдағы редакциясы			Қоғамның 2024-2033 жылдарға арналған Даму жоспарының ұсынылып отырған редакциясы		
№	Қызметтің негізгі көрсеткіші	Өлш. бірлігі	№	Қызметтің негізгі көрсеткіші	Өлш. бірлігі
1-СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. ЭКСПОРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ҚОЛДАУ ҚҰРАЛДАРЫН ЖЕТІЛДІРУ					
1	Қабылданған сақтандыру міндеттемелерінің көлемі	млрд теңге	1	Қабылданған шартты және сақтандыру міндеттемелерінің көлемі	млрд теңге
2	Ұсынылған экспорт алдындағы және экспорттық-саудалық қаржыландыру көлемі	млрд теңге	2	Ұсынылған экспорт алдындағы және экспорттық-саудалық қаржыландыру көлемі	млрд теңге
3	«KazakhExport» ЭСК» АҚ-тың қолдау құралдарын пайдаланатын кәсіпорындардың экспорттық түсім көлемі*	млрд теңге	3	Қолдау құралдарын пайдаланатын кәсіпорындардың экспорттық түсімінің көлемі	млрд теңге
4	Экспорттық келісімшарттар сомасы	млрд теңге		Алып тастау ұсынылады	
5	Экспорттық келісімшарттар саны	саны		Алып тастау ұсынылады	
2-СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. ҚОЛДАУ КӨРСЕТІЛГЕН ЭКСПОРТТАУШЫЛАР САНЫН ҰЛҒАЙТУ					
6	Алғаш рет «KazakhExport» ЭСК» АҚ қолдауын алған экспорттаушылар саны	саны	4	Алғаш рет қолдау алған экспорттаушылар саны	саны
	Жоқ		5	Қолдау алған экспорттаушылар саны	саны
	3-стратегиялық бағыттан көшірілді. «Операциялық қызметті арттыру»		6	Қолдау алған кәсіпорындарда жұмыспен қамтылғандар саны	адам
	Жоқ		7	Еңбек өнімділігінің өсуі	%
3-СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ АРТТЫРУ					
7	«KazakhExport» ЭСК» АҚ-тың қолдауын алған кәсіпорындарда жұмыспен қамтылғандар саны	адам		2-стратегиялық бағытқа ауыстырылды. «Экспорттаушылар санын ұлғайту үшін жағдай жасау»	
8	ROA, %	%		Алып тастау ұсынылады	
Балама ҚНҚ					
	Жоқ		8	Экспорттаушылардың Қоғам қызметіне сенімі мен қанағаттануын бағалау	%
	Жоқ		9	Бар берешекті өндіріп алу	%
	Жоқ		10	Қызметкерлерді тарту деңгейі	%